

תורה ממרום- פרשת ויקרא

מטרת הקרבנות

מאת : עזרא מרום

בס"ד

ספר ויקרא נקרא גם תורת כהנים בשל עיסוקו הרב בתורת הקרבנות. גם פרשתנו עוסקת בקרבנות. רבים תמהו היתכן לומר שהקרבן הוא חס וחלילה שוחד או מתנה לקב"ה כדי שימחל לנו את עוונותינו. תמיהה נוספת מה השייכות של הקרבת קרבן גשמי אל הקב"ה שאין לו גוף ודמות הגוף? זאת ועוד: מדוע ציוה ד' לעבדו בצורה זו של שחיטת בהמות והקרבתם לו? טעמים רבים ניתנו למטרת הקרבת הקרבנות. להלן נעמוד בקצרה על העיקריים שבהם:

1. לכפר על חטאי האדם. בתהילים פרק נ' אומר דוד המלך "לא אקח מביתך פר ממכלאותיך עתודים כי לי כל חיתו יער, בהמות בהרי אלף...זבח לאלוקים תודה ושלם לעליון נדריך". זבח לאלוקים תודה שמחל על חטאותיך ובמקום שאתה תמות הבמה מכפרת עליך במותה. יש כאן פעולה המבטאת את הרעיון של "נפש תחת נפש".

2. הקב"ה ציוה להקריב קרבנות כדי שהכהנים יוכלו להתפרנס מבשר הקרבנות וכך יוכלו להתמקד בתפקידם לעבודת הקודש ללא דאגות פרנסה.

3. בקרבן גם יש אלמנט של קנס כדי להעניש את החוטא שיהיה לו חסרון כיס בקניית הבהמות לקרבן וכשיראה שהחטא עולה לו ביוקר לא יחטא שוב.

4. כשהאדם רואה את הבהמה נשרפת והופכת לאפר יעמוד על שיפלותו בראותו איך גוף גשמי של בהמה מגודלת- בשר וחזקה, נשרף והופך לאפר יגיע למסקנה שהגוף הגשמי סופו לכיליון. רעיון זה מביע הרמב"ן באומרו שתכלית הקרבן להכניע את לב האדם כלפי בוראו בראותו מה עולה לקרבן שהומת במקומו.

5. בעל עקידת יצחק רואה בקרבן מעין הבעת תודה מצד האדם לאלוקים.

6. הרמב"ם מסביר שמטרת הקרבנות להרחיק את ישראל מעבודה זרה שהרי בהיותם במצרים ראו את המצרים עובדים לטלה. עתה שרואים ששוחטים את הבהמה ומקריבים אותה יווכחו שאין בה שום ממשות. בעלי החיים היו אליליהם של הגויים בימי קדם: לצאן עבדו המצרים, לשעיר עבדו הכשדים ולבקר עבדו ההודים. לכן הקב"ה ציווה לשחוט את תועבות הגויים.

7. המהר"ל מפראג רואה בקרבן פעולה של התבטלות האדם מול כבוד האלוקים. לדעתו זה אקט פסיכולוגי שבאמצעותו האדם משתחרר מרגשי האשם על חטאיו ועל ידי כך יוכל לחזור בתשובה ללא יסורי מצפון.

8. הקרבן גורם להזכיר את עקידת יצחק כאמור במדרש ויקרא רבה ג: "בשעה שהיו ישראל מקריבים על גבי המזבח זוכר הקב"ה את עקידת יצחק". ע"י כך הקב"ה מוחל לאדם המקריב.

9. הכוזרי מסביר שעצם קיום השכינה אינו תלוי בהקרבת הקרבנות אלא חיבור השכינה עם עם ישראל תלוי בכך. גזרה חכמתו של ד' שצריכים להקריב קרבנות כדי שתשרה שכינה בישראל כך שלמעשה הקרבת הקרבנות היא הכנה מצידנו לקבלת אור השכינה ולא תועלת לו יתברך. הכוזרי מסמיך את הסברו על הפסוק "את קרבני לחמי לאישי" (במדבר, כ"ח 2) ממנו משתמע שהקרבן הוא לחם לאש השורפת את הקרבן ולא לחם לקב"ה.

לסיום נציין שהנביאים התנגדו להפוך את הקרבנות כמטרה לעצמה והוכיחו את המוני העם המחליפים אמצעי במטרה וחושבים שיוצאים ידי חובה בקרבנות ללא הסקת מסקנות מעשיות דוגמת אילו שצוינו לעיל. נצטט מקצת מדברי הנביאים בענין זה. שמואל אומר לשאול "החפץ לד' בעולות זבחים כשמוע בקול ד', הנה שמוע מזבח טוב, להקשיב מחלב אלים" (שמואל א, ט"ו). גם הנביא ישעיהו בפרק א' מבטא רעיון דומה: "למה לי רוב זבחיכם אמר ד'...רחצו היזכו הסירו רוע מעלליכם מנגד עיני חידלו הרע".